

ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

Θέατρο «Κεντρικό» (Θίασος Ἀνδρεάδης): *Ὅστιν Στρέγκ*, «Μετὰ τὴ νίκη», δράμα σὲ τρεῖς πράξεις.—Θέατρο-Θίασος Κοτοπούλη: Δ. Γιαννουκάκη, «Τὰ Πολεμικὰ Παναθήναια τοῦ 1940», ἐπιθεώρηση σὲ δυὸ πράξεις.—Θέατρο Ἀλλίκης (Θίασος Μουσούρη): *Εὐαγγελίδη-Σακελλαρίου*, «Μπράβο, Κολονέλο», ἐπιθεώρηση σὲ δυὸ πράξεις.

Σήμερα πού ὅλο τὸ Ἔθνος, ἐνωμένο καὶ σύμφωνα ὅσο ποτὲ ἄλλοτε, ἔχει μόνο μιὰ σκέψη καὶ ἓναν πόθο, νὰ διαφυλάξει τὴν ἐλευθερίαν του, τὴν κύρια ἀξία τῆς ζωῆς, σήμερα πού ὅλοι παλεύουν καὶ ἐργάζονται γιὰ νὰ ἐξελιχθεῖ ὁ ἀγώνας πού ἀρχισε ἀμυντικὸς σὲ ἓναν ὀλοκληρωτικὸ θρίαμβο τῆς ἐλληνικῆς ψυχῆς, ὀφείλει καὶ ἡ Τέχνη νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν κοινὴν, τεράστια προσπάθειαν. Εἶναι γνωστὸ πῶς ἔδωσα πάντα πρωταρχικὴ σημασίαν στὴν Τέχνην, πῶς ὑποστήριξα πάντα ὅτι ἡ Τέχνη πρέπει νὰ εἶναι ἀνεξάρτητη, ὅτι ἡ Τέχνη πρέπει ν' ἀναζητεῖ τίς νέες κατευθύνσεις καὶ νὰ καθοδηγεῖ τὴ ζωὴν, καὶ ὄχι νὰ ὑποτάσσεται στὶς ἐπικαίρες συνθήκας. Στὶς πολὺ κρίσιμες ὁμῶς ὥρες, ὅταν ἀπειλεῖται ν' ἀφαιρεθεῖ ἡ πολυτιμότερη οὐσία τῆς ζωῆς, ἔχει τὴν ὑποχρέωση καὶ ἡ Τέχνη, γιὰ νὰ σωθεῖ ἄλλωστε καὶ ἡ ἴδια, γιὰ νὰ μὴν καταπνιγεῖ μέσα στὴν ἀτμόσφαιρα τῆς δουλείας, γιὰ νὰ μπορέσῃ ἀργότερα νὰ ἐπανεύρῃ τὸν φωτεινὸ προορισμὸ τῆς, νὰ παραιτηθεῖ ἀπὸ τίς ἀπώτερες βλέψεις τῆς καὶ νὰ συντείνει καὶ κείνη στὴν κατάκτηση τῆς πολεμικῆς νίκης.

Ἡ ἀνάγκη αὕτῃ στὸ ἐνωμένο καὶ σύμφωνα Ἔθνος δὲν ἦταν δυνατόν παρὰ νὰ γίνῃ ἀμέσως συνειδητὴ σὲ ὅλους. Ἀπὸ τὴ μιὰ μέρα στὴν ἄλλη, ὅλα τὰ λογοτεχνικὰ περιοδικὰ ἀφιέρωσαν ὅλες τίς σελίδες τους στὴν παρακολούθηση καὶ στὴ μελέτη τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας (στὴν ὁποία προστίθεται σήμερα ἓνα ἀπὸ τὰ πρὸ ἐνδοξὰ κεφάλαιά της), στὴν ἀνάδειξη τοῦ λαμπροῦ παρελ-

θόντος μας, τὸ ὁποῖο μᾶς ἐπιβάλλει καὶ νὰ μὴν τὸ προδώσουμε καὶ νὰ τὸ περιβάλουμε μὲ μιὰ νέα αἴγλη, στὴν ἐξύμνηση τῶν ἥρωικῶν κατορθωμάτων τοῦ στρατοῦ μας καὶ τῆς σθεναρῆς ἀποφασιστικότητος ὅλου τοῦ ἔθνους πληθυσμοῦ· ἀπὸ τῆς μιᾶς μέρας στὴν ἄλλη, ὅλα τὰ θέατρα ἀνέβασαν ἔργα δονισμένα ἀπὸ πατριωτικὸ ἐνθουσιασμό. Τὰ πατριωτικά, ἄλλωστε, ἄρθρα καὶ ἔργα εἶναι τὰ μόνον ποὺ ἔχει αὐτὴ τῇ στιγμῇ διάθεσις τὸ κοινὸ νὰ διαβάσει, νὰ δεῖ καὶ ν' ἀκούσει. Τὸ ἐπαναλαμβάνω: στίς ὥρες τῆς γαλήνης ἢ καὶ τῆς ἀνησυχίας, ἀλλὰ τῆς ἀπλῆς ἀνησυχίας, ζητεῖ κανεὶς ἀπὸ τὴν Τέχνην νὰ προσφέρει μιὰν ἀπόδραση καὶ ποικίλες ἀπόψεις διαφόρων προβλημάτων· στίς ὥρες δὲμος τοῦ κινδύνου καὶ τοῦ ἀγῶνα γιὰ ν' ἀποτραπῇ ὁ κίνδυνος, ὅλο τὸ εἶναι εἶναι πάρα πολὺ ἀπορροφημένο ἀπὸ μιὰ μοναδικὴ σκέψη, ὥστε νὰ αἰσθανθεῖ τὴν ἐπιθυμίαν ν' ἀπομακρυνθεῖ ἔστω καὶ παροδικὰ ἀπ' αὐτήν.

* * *

Ὁ Θιάσος Μουσούρη μετέτρεψε τὴν ἐπιθεώρηση ποὺ ἔπαιζε σὲ πολεμικὴ. Τὸ «Μπράβο, Κολονέλο» εἶναι κάπως βιαστικὰ γραμμένο, ἀναγκαστικὰ δὲν θεωρεῖ τὰ γεγονότα ποὺ παρουσιάζει ἀπὸ κάποια ἀπόστασις, ἀλλ' ἀρκετὲς σικηρὲς τοῦ εἶναι ἔξυπνες κι ὁ διάλογός του ἔχει συχνὰ πολὺ πνεῦμα. Οἱ περισσότεροι ἡθοποιοὶ τοῦ Θιάσου Μουσούρη εἶναι ἡθοποιοὶ τῆς ἐπιθεώρησης, ποὺ ξέρουν μέσον ἐνὸς σκέτους νὰ ἡλεκτρίσουν τὸ κοινόν, καὶ ἔτσι τὰ περισσότερα μέρη τῆς παράστασης ἐπιτυχάνουν τὸ σκοπὸν τους, μεταδίδουν ἐνθουσιασμό.

* * *

Τὰ «Παναθήναια», ποὺ παίζει ὁ Θιάσος Κοτοπούλη, τὸ κατορθώνουν πολὺ λιγότερο. Αὐτὸ πρέπει ν' ἀποδοθεῖ προπάντων στὸ ὅτι οἱ ἡθοποιοὶ τοῦ θιάσου δὲν ἔχουν παίξει ποτὲ ἐπιθεώρηση καὶ κινοῦνται πολὺ ἀδέξια στὰ διάφορα σκέτους. Δὲν εἶναι εὐκόλο, καὶ ἴσως οὔτε δυνατό, ὅση καλὴ θέλησις κι ἂν ἔχει κανένας, νὰ μεταβληθεῖ ἀπότομα ἀπὸ ἡθοποιὸν πρόζας σὲ

ἥθοποιὸ πού χορεύει καὶ λέει τραγουδάκια. Ἄν ἐξαιρεθοῦν ὁ κ. Παππᾶς, πού εἶναι πάντα ἐντελῶς κύριος τῆς σκηνῆς, ἡ Κα Χαλκούση, πού εἶχε ἐξαιρετικὸ μπρίο, κι ὁ κ. Μορίδης, πού σὲ μιὰ κάπως σοβαρῇ σκηνῇ ἀπέδωσε μὲ πολλὴ κατανόηση τὸν τύπο τοῦ Byron, ὅλοι οἱ ἄλλοι ἥθοποιοὶ ἦταν ὑπερβολικὰ ψυχροί, ὑπερβολικὰ ἄστονοι, ἔκαναν μόνον στερεότυπες κινήσεις τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδιῶν τους, καὶ οἱ περισσότεροι δὲν εἶχαν καὶ καθόλου φωνή. Ὁ Θίασος Κοτοπούλη θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε ἀποκρύψει τίς ἐλλείψεις τῆς ἡθοποιίας μὲ μιὰ σκηνοθέτηση πολυτελῆ, ἀλλ' ἀγνωστο γιατί, δὲν ἔδωσε καμιά προσοχὴ στὸ ἀνέβασμα. Τὸ κείμενο εἶναι κι αὐτὸ ἀρκετὰ ἄστονο.

Τὰ νέα «Παναθήναια» δὲν μποροῦν οὔτε νὰ συγκριθοῦν μὲ τὰ παλιά. Τὸ πνεῦμα εἶναι σπάνιο, καὶ ὅ,τι κυριαρχεῖ εἶναι ἡ χυδαιότητά. Σὲ πολλὰς σκηνὰς μὲ ἐνόχλησε, ὅταν συλλογιζόμουν αἰσίστα ὅτι ἤμουν σὲ ἓνα ἡμικρατικὸ θέατρο, ὁ συχνὸς λόγος γιὰ χαρτὶ τοῦ ἀποχωρητηρίου καὶ γιὰ ἄλλα παρόμοια. Δὲ νομίζω ὅτι ἐξυψώνεται ὁ ἥρωισμὸς τοῦ στρατοῦ μας ὅμα ὑποβιβάζεται ὁ ἐχθρὸς. Οἱ Ἱταλοὶ δὲν φεύγουν σὰν λαγοί, καὶ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι τόσο μεγάλο τὸ κατόρθωμα τοῦ στρατοῦ μας. Οἱ Ἱταλοὶ μάχονται, ἀλλὰ μάχονται πολὺ λιγότερο λαμπρὰ ἀπὸ μᾶς, γιατί δὲν τοὺς ἀναπτερώνει κανένας ἠθικὸς σκοπός· στὴ συνείδησή τους ξέρουν ὅτι ἡ ἐπίθεσή τους ἦταν ἄτιμη, ὑπουλη καὶ ἐγκληματική, ἐνῶ οἱ Ἕλληνες μάχονται γιὰ νὰ μὴ στερηθοῦν αὐτοὶ καὶ οἱ ἐρχόμενες γενεὲς τὸ νόημα καὶ τὴν ἀξία τῆς ὑπαρξεως.

* * *